

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Το ακόλουθο παράρτημα δεν αποτελεί μέρος της ανάλυσης και των προτάσεων της ECRI ως προς την κατάσταση που επικρατεί στην Ελλάδα.

Η ECRI επιθυμεί να επισημάνει ότι η ανάλυση που περιέχεται στην τρίτη έκθεσή της για την Ελλάδα φέρει την ημερομηνία 5 Δεκεμβρίου 2003, και δεν έχει ληφθεί υπόψη καμία κατοπινή εξέλιξη.

Σύμφωνα με την ανά χώρα διαδικασία της ECRI, η έκθεσή της για την Ελλάδα απετέλεσε το αντικείμενο ενός εμπιστευτικού διαλόγου με τις Ελληνικές αρχές. Ορισμένα σχόλια των Ελληνικών αρχών ελήφθησαν υπόψη από την ECRI και ενσωματώθηκαν στην έκθεση.

Εντούτοις, μετά τον εν λόγω διάλογο, οι Ελληνικές αρχές ζήτησαν να παρατεθούν οι παρακάτω απόψεις τους ως προσάρτημα της έκθεσης της ECRI.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ ΕΠΙ ΤΗΣ 3^{ΗΣ} ΕΚΘΕΣΕΩΣ ΤΗΣ ECRI ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Α) Γενικές παρατηρήσεις

Οι Ελληνικές Αρχές επιθυμούν να εκφράσουν, για μία ακόμη φορά, την πλήρη υποστήριξή τους στην πολύτιμη προσπάθεια της ECRI για την καταπολέμηση του ρατσισμού και της ξеноφοβίας στην Ευρώπη. Αναγνωρίζουμε ότι το έργο της Επιτροπής έχει γίνει δυσκολότερο τα τελευταία χρόνια, με τις διαρκώς εξελισσόμενες και πολύπλοκες σύγχρονες κοινωνίες στις οποίες διαβιούμε. Παρά ταύτα, πιστεύουμε σταθερά ότι η ECRI θα συνεχίσει να εκτελεί την εντολή που της έχει ανατεθεί με διαφάνεια και ειλικρινή διάλογο και σε συνεργασία με τις ενδιαφερόμενες χώρες.

Πράγματι, θα θέλαμε να παρατηρήσουμε ότι η Έκθεση περιλαμβάνει μια σειρά γενικεύσεων και, μερικές φορές, μη τεκμηριωμένων συμπερασμάτων σχετικά με περιστατικά διακρίσεων και/ή μη ανεκτικής συμπεριφοράς της ελληνικής κοινωνίας είτε προς κοινωνικώς ευπαθείς ομάδες (Ρομά, μετανάστες κ.λ.π.) είτε προς άτομα. Επί πλέον, η πληροφόρηση που προέρχεται από "πηγές" και συμπεριλαμβάνεται στην Έκθεση, μερικές φορές, δεν αντανakλά την πραγματικότητα αναφορικά με συμπεριφορές μη-διακρίσεως από τις κρατικές Αρχές. Στην Έκθεση δεν περιγράφονται συγκεκριμένες περιπτώσεις που αφορούν παραβιάσεις ανθρωπίνων δικαιωμάτων και διακρίσεων, εκτός από μεμονωμένα περιστατικά τα οποία μακράν απέχουν από το να αντιπροσωπεύουν την πολιτική της Ελλάδος στον αγώνα κατά του ρατσισμού και της μη-ανοχής. Αντιθέτως, υπάρχουν πάρα πολλά παραδείγματα θετικής (αντιρατσιστικής) πολιτικής, τα οποία δεν αναφέρονται. Για την αποτελεσματική προστασία όλων των κοινωνικώς ευπαθών ομάδων που διαβιούν στην ελληνική επικράτεια (Ρομά, μετανάστες, αιτούντες άσυλο κ.α.), η κυβέρνηση εκδίδει περιοδικώς διατάγματα, εγκυκλίους και άλλα νομοθετικά κείμενα, τα οποία θέτουν το πλαίσιο της κρατικής πολιτικής μη-διακρίσεων, διασφαλίζοντας τον σεβασμό των ανθρωπίνων δικαιωμάτων των ανωτέρω ομάδων.

Επί πλέον, θα θέλαμε να υπογραμμίσουμε ότι η Ελλάδα θα έπρεπε να επαινεθεί για το ότι καλωσόρισε και δέχθηκε κατά τα τελευταία 10-12 χρόνια, έναν χωρίς προηγούμενο αριθμό μεταναστών, που αγγίζει το 10% του συνολικού πληθυσμού της, ενώ άλλες ευρωπαϊκές χώρες έχουν περάσει από την ίδια διαδικασία σε διάστημα τεσσάρων και πλέον δεκαετιών. Πιστεύουμε ότι τόσο η συμπεριφορά των κρατικών Αρχών όσο και εκείνη του αυτόχθονος ελληνικού πληθυσμού χρήζουν, τουλάχιστον, θετικής εκτιμήσεως.

Τελευταίο αλλά όχι λιγότερο σημαντικό, θα επιθυμούσαμε να επαναλάβουμε την υποστήριξή μας στην κύρια αποστολή της ECRI να επιβλέπει και να ενισχύει την εγρήγορση της κοινής γνώμης κατά των φαινομένων ρατσισμού και ξеноφοβίας εντός των κ-μ του ΣτΕ. Αυτό σημαίνει ότι η Επιτροπή παρατηρεί και περιγράφει περιπτώσεις παραβιάσεως ανθρωπίνων δικαιωμάτων του ατόμου. Συνεπώς, πιστεύουμε, ότι η ECRI, στο πλαίσιο εκτελέσεως της εντολής της, θα πρέπει να αποφεύγει την ενασχόληση με θέματα πολιτικής φύσεως, που τελούν υπό συζήτηση σε διμερές ή πολυμερές επίπεδο, και που μπορούν να επιφέρουν σύγχυση και παρερμηνείες.

Ειδικές παρατηρήσεις

Σε αυτήν την ενότητα, παραθέτουμε μερικά ενδεικτικά παραδείγματα δηλώσεων που υπάρχουν στην Έκθεση και μπορούν να προκαλέσουν εσφαλμένα συμπεράσματα, ενώ, παράλληλα, δίνουμε συμπληρωματικές πληροφορίες επί ορισμένων σημείων και διορθώνουμε μερικά ελάσσονα λάθη που αφορούν σε πραγματικά περιστατικά.

Στην παρ.13, θα θέλαμε να προσθέσουμε ότι το γράμμα και το πνεύμα των σχετικών προνοιών του Ποινικού Κώδικα βρίσκονται στον Ν. 927/1979 "περί τιμωρίας πράξεων ή δραστηριοτήτων που αφορούν φυλετικές διακρίσεις". Επί πλέον το αρθ.39 παρα.4 του Ν.2910/2001 επιτρέπει στην εισαγγελική Αρχή να απαγγείλει κατηγορία ex officio στην περίπτωση εγκληματικών πράξεων που περιγράφονται στον Ν. 927/1979.

Επίσης, αναφερόμενοι στην παρ.13 του σχεδίου Εκθέσεως, θα επιθυμούσαμε να αναφέρουμε ότι η Ελλάδα υπέγραψε τον Ιανουάριο 2003, το Πρόσθετο Πρωτόκολλο στην του ΣτΕ Σύμβαση Εγκλημάτων στο Διαδίκτυο, και αφορά στην ποινικοποίηση πράξεων ξеноφοβικής και ρατσιστικής φύσεως που διαπράττονται μέσω συστημάτων ηλεκτρονικών υπολογιστών. Αναμένεται η κύρωσή του από το ελληνικό Κοινοβούλιο.

Αναφορικά με την παρ.56, επιθυμούμε να τονίσουμε ότι η αγώνας κατά της παράνομης διακινήσεως προσώπων είναι μία από τις πρώτες προτεραιότητες της Ελληνικής Αστυνομίας στην αντιμετώπιση του εγκλήματος. Η πολιτική που ακολουθούμε αποτελείται από ένα σύνολο νομικών και διοικητικών μέτρων, εκπαιδύσεως προσωπικού, συνεργασίας με αρμόδιες αρχές άλλων κρατών, με Διεθνείς Οργανισμούς και Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις, ώστε τα θύματα της παράνομης διακινήσεως να αισθάνονται και να είναι ασφαλή, προκειμένου να παράσχουν αποδείξεις και πληροφορίες στις Αρχές. Πρόκειται για προϋπόθεση "εκ των ων ουκ άνευ" για την αποτελεσματική αντιμετώπιση του προβλήματος.

Σε αυτό το πλαίσιο, ανήλικοι που εισέρχονται παρανόμως στην Ελλάδα αντιμετωπίζονται με πολύ προσεκτικό και ευαίσθητο τρόπο. Αν υπάρχει απόδειξη, πέραν πάσης αμφιβολίας και κατόπιν ελέγχου με αξιόπιστες σύγχρονες μεθόδους, ότι οι ανήλικοι δεν συνοδεύονται από στενό συγγενή, ο Εισαγγελέας Ανηλίκων λαμβάνει όλα τα αναγκαία μέτρα για την προστασία και την φροντίδα αυτών των παιδιών σε ειδικά κέντρα υποδοχής.

Αναφερόμενοι σε ορισμένα σχόλια στην Έκθεση (παρ.59-63) αναφορικά με την διάκριση μεταξύ αλλοδαπών ελληνικής καταγωγής (ομογενών) και λοιπών αλλοδαπών, θα επιθυμούσαμε να επισημάνουμε τα ακόλουθα:

Υπάρχει ένας σημαντικός αριθμός αλλοδαπών ελληνικής καταγωγής (ομογενείς), που ζουν στο εξωτερικό από δεκαετιών και πάντα διατηρούσαν πολύ στενούς δεσμούς με την Ελλάδα, την οποία θεωρούν ως την μητέρα πατρίδα τους. Αναμφίβολα, αυτοί οι άνθρωποι συχνά απολαμβάνουν ευνοϊκής μεταχειρίσεως από τις ελληνικές Αρχές σύμφωνα με το άρθ. 108 του Ελληνικού Συντάγματος. Δεν υπάρχει πρόθεση να δημιουργηθεί κλίμα διακρίσεων και άνισης μεταχειρίσεως στην ελληνική κοινωνία. Περιττό να λεχθεί ότι άλλα κ-μ του ΣτΕ, με ιδιαίτερως σταθερές επιδόσεις στα ανθρώπινα δικαιώματα, ακολουθούν τις ίδιες αρχές στην απονομή της ιθαγενείας (π.χ. Βρετανικοί Νόμοι Ιθαγενείας από το 1948 μέχρι σήμερα).

Ως προς την σύσταση της Επιτροπής που προτρέπει τις ελληνικές Αρχές να εφοδιάσουν με "...όλες τις απαραίτητες οικονομικές πηγές την κοινότητα των Ρομά" (παρ.72), πρέπει να σημειωθεί ότι το αρμόδιο Υπουργείο Εσωτερικών ήδη έχει ξεκινήσει την χορήγηση δανείων στους Έλληνες Ρομά που ζουν σε καταυλισμούς, σε σκηνές ή άλλες κατασκευές που δεν πληρούν τα κριτήρια μόνιμης κατοικίας. Ο συνολικός αριθμός αυτών των δανείων καλύπτει 3.074 σχετικές αιτήσεις.

Επί πλέον, σχετικώς με την αναφορά στην Έκθεση της Επιτροπής ότι "βίαση συλλογική εκδίωξη οικογενειών Ρομά έχει λάβει χώρα, χωρίς να έχει προταθεί (εναλλακτική) εγκατάσταση", θα θέλαμε να τονίσουμε ότι παρόμοια περιστατικά, αν έχουν συμβεί περιστασιακά, αφορούν περιπτώσεις εκδίωξεως Ρομά κατόπιν δικαστικής αποφάσεως, λόγω παράνομης καταλήψεως ιδιωτικής ή δημόσιας γης από αυτούς.

Στην παρ. 73, δεν τίθεται θέμα "προαγωγής κλίματος ανοχής", εφ'όσον το Σύνταγμα (αρθ. 13) εγγυάται πλήρη θρησκευτική ελευθερία, η οποία, προφανώς, υπερβαίνει κατά πολύ την έννοια της ανοχής.

Είναι ανακριβές ότι η καύση νεκρών απαγορεύεται στην Ελλάδα (παρ. 75). Δεν υπάρχει παρόμοια νομοθεσία. Πρέπει, επίσης, να αναφερθεί ότι ποτέ δεν υπεβλήθη αίτηση στις δημοτικές Αρχές για παραχώρηση χώρου ταφής Μουσουλμάνων εντός των υπαρχόντων κοιμητηρίων, η οποία απερρίφθη.

Η αναφορά του κειμένου της Εκθέσεως στην «μακεδονική» μειονότητα δεν ανταποκρίνεται στην πραγματικότητα και είναι εσφαλμένη.

Πράγματι, 2.500.000 Έλληνες που διαβιούν στην Ελληνική Μακεδονία αυτοπροσδιορίζονται ως Μακεδόνες. Η χρήση του όρου «Μακεδονική» μειονότητα από έναν μικρό αριθμό Ελλήνων της Βορείου Ελλάδος, που ομιλούν ένα σλαβικό ιδίωμα, αντιποιείται το όνομα και την ταυτότητα της ανωτέρω ευρείας πλειονότητας των Ελλήνων Μακεδόνων. Δημιουργεί, επίσης, σοβαρά προβλήματα στις Ελληνικές Αρχές, καθώς ο οποιοσδήποτε επίσημος αυτοπροσδιορισμός μιας τέτοιας ομάδος ενδέχεται να δημιουργήσει σύγχυση και να οδηγήσει στην διατάραξη της κοινωνικής ειρήνης στην περιοχή της Βορείου Ελλάδος.

Επιπλέον, δεν υφίσταται κανένας κανόνας του διεθνούς δικαίου που υποχρεώνει τα Κράτη να αναγνωρίζουν επισήμως την ύπαρξη μειονοτήτων, με βάση και μόνο το κριτήριο ότι ένας μικρός αριθμός πολιτών ομιλεί ένα δεύτερο ιδίωμα. Τα Κράτη είναι σε καλύτερη θέση να εκτιμούν τότε μια ορισμένη ομάδα πληροί τα κριτήρια για την επίσημη αναγνώρισή της ως μειονότητα. Εντούτοις, ακόμα και εν τη απουσία μιας τέτοιας αναγνώρισης, τα Κράτη υποχρεούνται να σέβονται πλήρως τα ανθρώπινα δικαιώματα και τις ελευθερίες αυτών των ατόμων, συμπεριλαμβανομένης της ελευθερίας εκφράσεως όπως και των αρχών της ισότητας και της μη - διάκρισης.

Επιπλέον, όσον αφορά στην υπόθεση Σιδηρόπουλου κατά της Ελλάδος (παρ.80 της Έκθεσης), οι Ελληνικές Αρχές θα ήθελαν να επιστήσουν την προσοχή των μελών της ECRI στο γεγονός ότι η Επιτροπή Υπουργών του ΣτΕ έχει υιοθετήσει την Τελική Απόφαση DH (2000) 99, όπου αναφέρεται ευκρινώς ότι η υπόθεση αυτή είναι εξαιρετικού χαρακτήρα και ότι η Ελληνική κυβέρνηση έχει λάβει όλα τα απαραίτητα μέτρα για να συμμορφωθεί με τις υποχρεώσεις της που πηγάζουν από το άρθρο 53 της ΕΣΔΑ.

Στην παράγραφο 79 της Έκθεσης η λέξη «Τούρκοι» χρήζει διευκρινήσεων, καθότι ως «Τούρκοι» θεωρούνται τα άτομα Τουρκικής ιθαγενείας, συμπεριλαμβανομένων των Κούρδων εκ Τουρκίας που διαμένουν στην Ελλάδα ως οικονομικοί και πολιτικοί πρόσφυγες.

Συνεπώς, χάριν ακρίβειας της Έκθεσης, η εν λόγω φράση θα έπρεπε να διατυπωθεί ως ακολούθως : ...« ότι όλες οι ομάδες στην Ελλάδα, συμπεριλαμβανομένων των μελών της Μουσουλμανικής μειονότητας». Το ίδιο ισχύει για την παράγραφο 80 (1^η και 2^η γραμμή) που θα πρέπει να διατυπωθεί ως εξής : «η ECRI σημειώνει ότι οι Ελληνικές Αρχές αναγνωρίζουν την ύπαρξη μειονοτικών ομάδων στην Ελλάδα, όπως είναι οι Πομάκοι και οι Ρόμα, που ανήκουν στην Μουσουλμανική μειονότητα, συμπεριλαμβανομένου του γεγονότος ότι ...»

Στην παράγραφο 86 (Τρίτη σειρά), η Έκθεση θα έπρεπε να διατηρήσει τον ορισμό της λέξης «Τούρκοι» για να προσδιορίσει εκείνους που ανήκουν στην Μουσουλμανική μειονότητα και αυτοπροσδιορίζονται ως Τουρκογενείς. Συνεπώς η εν λόγω φράση θα έπρεπε να διατυπωθεί ως ακολούθως : «η πλειονότητα των οποίων αυτοπροσδιορίζονται ως άτομα Τουρκικού γένους».

« Απαγόρευση προσηλυτισμού» : Το κείμενο της Έκθεσης, υπάρχει αναφορά στην πρόβλεψη του Ελληνικού Συντάγματος που απαγορεύει τον προσηλυτισμό. Η ECRI προτρέπει τις Ελληνικές Αρχές να λάβουν τα απαραίτητα μέτρα για την κατάργηση της εν λόγω Συνταγματικής διάταξης. Οι Ελληνικές Αρχές θα ήθελαν να διευκρινίσουν ότι η κατάργηση του προσηλυτισμού δεν παραβιάζει την θρησκευτική ελευθερία, καθώς εφαρμόζεται αποκλειστικά και μόνο « στον κακόβουλο προσηλυτισμό», σύμφωνα με τις σχετικές αποφάσεις του Αρείου Πάγου και του Συμβουλίου της Επικρατείας. Την ίδια στάση υιοθέτησε το ΕΔΑΔ στις υποθέσεις Κοκκινάκη και Λαρίση κατά της Ελλάδος.

Όσον αφορά στην παράγραφο 113, οι Ελληνικές Αρχές θεωρούν ότι η φράση « οι μετανάστες που ζουν στην Ελλάδα ευρίσκονται σε αβέβαια κατάσταση» δεν ανταποκρίνεται στην πραγματικότητα. Πράγματι, όλοι οι αλλοδαποί που ζουν και εργάζονται στην Ελλάδα απολαύουν τα ίδια αστικά δικαιώματα και έχουν τις ίδιες υποχρεώσεις με τους Έλληνες πολίτες. Στην Έκθεση αναφέρεται ότι τα γραφειοκρατικά εμπόδια που υφίστανται οι μετανάστες, κατά την υποβολή των απαραίτητων δικαιολογητικών αδειών εργασίας και διαμονής, αποτελούν ένα σημαντικό πρόσκομμα για την ομαλοποίηση της καταστάσεως των συνθηκών διαβίωσής τους στην χώρα μας. Το ως άνω συμπέρασμα δεν είναι απολύτως ακριβές και δεν ανταποκρίνεται στην πραγματική κατάσταση. Οι ελληνικές Αρχές, μολονότι κατά τα τελευταία χρόνια, είχαν κατακλυσθεί από ένα διαρκώς αυξανόμενο αριθμό αιτήσεων, κατέβαλαν προσπάθειες για την επιτάχυνση της δύσκολης διαδικασίας νομιμοποίησης των μεταναστών. Στην ουσία, οι αρμόδιες Δημοτικές Αρχές για την έκδοση των αδειών εργασίας και διαμονής υπόκεινται στην εφαρμογή της σχετικής νομοθεσίας. Ο νόμος 2910/2001 εμφανώς προβλέπει όλα τα απαραίτητα βήματα που πρέπει να γίνουν από τους ενδιαφερομένους, με απώτερο στόχο την κτήση της απαιτούμενης άδειας. Στο πλαίσιο αυτό, θα πρέπει να τονισθεί, ότι όπως ελέχθη στα μέλη της ECRI, κατά την επίσκεψή τους στην Αθήνα, ο νόμος 2910/2001 ολοκληρώθηκε και σε ορισμένα σημεία υπέστη τις εξής βελτιωτικές τροποποιήσεις: α) νόμος 3013/2002, β) νόμος 3074/2002, νόμος 3103/2003, νόμος 3146/2003 και νόμος 3169/2003. Οι ειδικές προβλέψεις των ανωτέρω Νόμων επισυνάπτονται (παράρτημα 1).

Όσον αφορά τα σημεία 113 και 116 της Έκθεσης, όπου γίνεται λόγος για καθυστερήσεις στην διαδικασία εκδόσεως αδειών διαμονής, οι Ελληνικές Αρχές θα ήθελαν να παρατηρήσουν ότι οι εν λόγω διαδικασίες έχουν πλέον απλουστευθεί με την θέση σε λειτουργία ,από το Υπουργείο Εσωτερικών, μιας βάσης δεδομένων όπου εγγράφεται όλη η απαραίτητη πληροφόρηση για την έκδοση των αδειών διαμονής των μεταναστών. Στο ίδιο πλαίσιο των προσπαθειών για την βελτίωση της ενημέρωσης των μεταναστών επί των διαδικασιών νομιμοποίησής τους, το Υπουργείο Εσωτερικών έχει ήδη προβεί στην κυκλοφορία ενός «Οδηγού μετανάστευσης» μεταφρασμένου σε αρκετές ξένες γλώσσες .

Ως προς το σημείο 117 της Έκθεσης, οι Ελληνικές Αρχές θα ήθελαν να επισημάνουν ότι έχουν οργανωθεί , κατά καιρούς , από το αρμόδιο Υπουργείο Εσωτερικών διάφορα φόρουμ, με την ενεργό συμμετοχή των κοινοτήτων των μεταναστών και απώτερο στόχο την ενημέρωση των τελευταίων για τις λεπτομερείς ρυθμίσεις της εφαρμογής του Νόμου 2910/2001, ως και τις επακολουθήσασες σχετικές τροποποιήσεις.

Σχετικά με το σημείο 120 της Έκθεσης, οι Ελληνικές Αρχές θα ήθελαν να ενημερώσουν τα μέλη της ECRI ότι το Τμήμα της Κοινωνικής Ενσωμάτωσης του Υπουργείου Εσωτερικών- Διεύθυνση Αλλοδαπών και Μεταναστών, είναι αρμόδιο για την προώθηση ενός πακέτου προγραμμάτων δράσης για την ενσωμάτωση των μεταναστών στην Ελληνική κοινωνία, χρηματοδοτούμενου από εθνικά η Ευρωπαϊκά κονδύλια.

Τέλος, όσον αφορά στο σημείο 124 της Έκθεσης και τις Συστάσεις της Επιτροπής ως προς την απλούστευση των διαδικασιών οικογενειακής επανένωσης, οι Ελληνικές Αρχές θα ήθελαν να αναφέρουν ότι το άρθρο 28 του νόμου 2910/2001 ρυθμίζει το θέμα κατά τέτοιο τρόπο ώστε να επιτυγχάνεται πλήρως η οικογενειακή επανένωση καθώς, με ειδική μνεία του οικείου εδαφίου του εν λόγω νόμου, οι Προξενικές Αρχές υποχρεούνται να εκδίδουν σχετικές θεωρήσεις εισόδου στους μετανάστες που προβαίνουν σε σχετική αίτηση, υπό την προϋπόθεση βεβαίως ότι πληρούνται όλες οι προβλεπόμενες προϋποθέσεις που θέτει ο νόμος 2910/2001.

Annex 1

1. ΝΟΜΟΣ 3013/2002

Ο ν. 2910/2001 τροποποιήθηκε και συμπληρώθηκε με το ν. 3013/2002, με τον οποίο και εισάγονται, μεταξύ άλλων, οι ακόλουθες κυριότερες αλλαγές:

- Παράταση της ισχύος των αδειών παραμονής έως το τέλος του 2002.
- Η αρμόδια αρχή ορίζει με απόφασή της σε ποιες περιπτώσεις θα καλούνται σε συνέντευξη ενώπιον της Επιτροπής Μετανάστευσης υπήκοοι τρίτων χωρών που υποβάλλουν αίτηση για άδεια παραμονής.
- Ο αριθμός των Επιτροπών Μετανάστευσης αυξάνεται από μία σε τρεις.
- Ορίζεται ανώτατο όριο τριών ημερών προσωρινής κράτησης μέχρι την έκδοση διοικητικής απόφασης απέλασης.
- Έπειτα από εξαετή παραμονή και εργασία, όλες οι άδειες εργασίας ανανεώνονται σε διετή βάση. Μετά δεκαετή παραμονή και εργασία, είναι δυνατόν να χορηγείται άδεια εργασίας αορίστου διάρκειας.
- Υπήκοοι τρίτων χωρών, σύζυγοι ημεδαπού ή κοινοτικού υπηκόου αποκτούν άδεια παραμονής πενταετούς διάρκειας, η οποία καλύπτει και τα άγαμα τέκνα αυτών κάτω των 18 ετών. Το ίδιο ισχύει και για τις χήρες αυτών, καθώς και για τις συζύγους, τέκνα και χήρες Ελλήνων ομογενών.
- Ομογενείς, οι οποίοι αιτούνται την ελληνική ιθαγένεια εξαιρούνται από την καταβολή του προβλεπομένου παραβόλου (1467 ευρώ).
- Δημιουργείται Ινστιτούτο Μεταναστευτικής Πολιτικής.
- Διευκολύνσεις προκειμένου να απλοποιηθεί η διαδικασία νομιμοποίησης σύμφωνα με τον προηγούμενο νόμο (απλή υπεύθυνη δήλωση περί μη τέλεσης ποινικού αδικήματος για την αίτηση χορήγησης άδειας εργασίας, υπεύθυνη δήλωση απασχόλησης σε γεωργικές δραστηριότητες, αντί για σύμβαση εργασίας, αυτοδίκαιη διαγραφή από τον κατάλογο ανεπιθυμητών).

2. ΝΟΜΟΣ 3074/2002

Ειδικότερα θέματα σχετικά με τη μετανάστευση ρυθμίζονται με τον παραπάνω νόμο:

- Αυτοτελείς άδειες παραμονής σε μέλη οικογενειών υπηκόων τρίτων χωρών μπορούν να χορηγούνται μέχρι ενός έτους. Ανανέωση αυτών κατά ένα έτος είναι δυνατή μέχρι την ηλικία των 21 ετών.
- Προσδιορίζεται η έννοια των μελών της οικογενείας Έλληνα ή κοινοτικού υπηκόου, τα οποία δικαιούνται αυτοτελούς άδειας παραμονής (ο/η σύζυγος, τα κάτω των 21 ετών τέκνα αυτών, οι γονείς του/της συζύγου εφόσον συγκατοικούν με αυτούς).
- Υπήκοοι τρίτων χωρών, γονείς ημεδαπού μπορούν να αποκτήσουν άδεια παραμονής πενταετούς διάρκειας.

3. ΝΟΜΟΣ 3103/2003

Παράταση της ισχύος των αδειών παραμονής έως την 30.6.2003.

4. ΝΟΜΟΣ 3146/2003

- Υπήκοος τρίτης χώρας που διαθέτει επαρκείς πόρους διαβίωσης μπορεί να αποκτή άδεια παραμονής με αρχική διάρκεια ένα έτος, μόνο εφόσον διαθέτει θεώρηση εισόδου για το σκοπό αυτό.
- Αιτήσεις για χορήγηση άδεια παραμονής για ανθρωπιστικούς λόγους δε γίνονται δεκτές, εάν ο αιτών έχει τουριστική θεώρηση εισόδου ή έχει εισέλθει στη χώρα παράνομα.
- Καταργείται το πιστοποιητικό υγείας για την ανανέωση άδειας παραμονής.

- Αυτοτελής πρόβλεψη για χορήγηση άδειας παραμονής σε μέλη ξένων αρχαιολογικών Σχολών.

5. ΝΟΜΟΣ 3169/2003

- Το σχετικό άρθρο του ανωτέρω νόμου (μεταβατικού χαρακτήρα) προβλέπει ευνοϊκότερες προϋποθέσεις σχετικά με την κοινωνική ασφάλιση (150 ημέρες ασφάλισης δυνατότητα εξαγοράς ενσήμων, σε περίπτωση που αυτά υπολείπονται των απαιτούμενων) για την ανανέωση των αδειών παραμονής αλλοδαπών, οι οποίοι διαθέτουν άδειες παραμονής που έχουν παραταθεί έως την 30.6.2003 αλλά δεν έχουν εκπληρώσει τις ασφαλιστικές τους υποχρεώσεις κατά νόμο (άρθρο 19, παρ. 8 ν. 2910/2001).

6. ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ (ΕΚ) 1030/2002 ΤΗΣ 13ης Ιουνίου 2002

Σε εφαρμογή του ανωτέρω Κανονισμού για την καθιέρωση αδειών διαμονής ενιαίου τύπου για τους υπηκόους τρίτων χωρών, άρχισαν να εκδίδονται άδειες ενιαίου τύπου από τον Απρίλιο του 2003 με την μορφή αυτοκόλλητης ετικέτας η οποία επικολλάται σε ισχυρό διαβατήριο.